

Õiguskantsler

Teie 26.11.2013 nr

Meie 31.12.2013 nr 6-1/131588/1305410

Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta Ajateenija töötus

Lugupeetud [ ]

Pöördusite minu poole avaldusega, milles tõstasite mitmeid küsimusi seoses kaitseväeteenistuse seaduse (KVTS) § 10 lõikes 1 sätestatud töötusega.

Näiteks palusite mul hinnata, kas kehtiva KVTS § 10 lõike 1 järgi on kaitseväelase töötuse andmine ajateenijatele kohustuslik ning kui on, siis kas vastav kohustus on kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseadusega. Samuti soovisite teada, milliseid võimalikke tagajärgi võib kaasa tuua vande mitte andmine.

Õiguskantsleri seisukoht

Teile teadaolevalt olen ennegi selle küsimusega tegelenud. Varasema menetluse tulemusena asusin seisukohale, et menetluse läbiviimise ajal kehtinud õiguslikust regulatsioonist ei tulenenud ajateenijale kohustust töötust anda. Nimetatud seisukohaga oli päri ka kaitseminister.

Tõlgendades hetkel kehtivat kaitseväelaste töötusesse puutuvat regulatsiooni, tuleb asuda seisukohale, et KVTS § 10 lõikest 1 **tuleneb mh ajateenijatele kohustus anda kaitseväelase töötus** just sellises sõnastuses, nagu see seaduses on toodud.

Kaitseväeteenistuse, mh ka ajateenistuse, kujundamisel on seadusandjal avar kaalumisruum. Seadusandjal peab olema võimalik hinnata, milliseid kohustusi seada ajateenijatele ajateenistuse eesmärgi¹ silmas pidades ning milline peaks olema nende kohustuste ulatus ning sisu.

Tuleb tähele panna, et ma ei saa asuda seadusandja asemele ja hakata kaaluma, milliseid kohustusi peaks ajateenijatele lisama, milliseid ära võtma või kuidas peaks teenistust üldises plaanis kujundama. Mul puudub pädevus sekkuda seadusandja kaalumisruumi. Küll on mul Eesti Vabariigi põhiseadusest tulenev õigus juhtida seadusandja tähelepanu sellele, kui mõni kehtivas õiguses sätestatud kohustus või keeld on minu hinnangul **ilmselgelt** põhiseadusvastane.

---

¹ KVTS § 5 lõike 2 järgi on ajateenistuse eesmärk sõjalise väljaõppe saamine.

Ilmselt põhiseadusvastaseks saaks nt pidada kohustust, millel ei ole võimalik tuvastada mitte mingisugust Eesti Vabariigi põhiseadusega kooskõlas olevat eesmärki.

KVTS § 10 lõikest 1 tuleneval töotusel on minu hinnangul põhiseaduspärane eesmärk. Nimelt tuleneb KVTS § 6 lõikest 1, et sõjaväeline väljaõpe on Kaitseväge nõuetele vastav teadmiste, oskuste, vilumuste ja hoiakute kogum, mis on vajalik teenistusülesannete edukaks täitmiseks rahu- ja sõjaajal. Kindlasti nõustute minuga selles, et töotuse andmine kujundab ajateenija **hoiakut** nii Kaitseväge kui ka Eesti Vabariigi suhtes tervikuna – töotuse andmine on osa väljaõppest ning samaväärne mistahes muude kohustustega (nt kohustusega käsku täita).

Kuna kehtiva õiguse kohaselt on töotuse andmine seadusest tulenev kohustus, siis võib selle mitte andmist käsitleda võrdselt mistahes muu kaitseväge teenistuse seadusest tuleneva nõude mitte täitmisega. Seega on kaitseväelaste töotus põhiseaduslik.

Kokkuvõtvalt asun seisukohale, et **töotuse andmine on ajateenijatele KVTS § 10 lõikest 1 tulenevalt kohustuslik ning ma ei tuvastanud Teie osutatud põhjustel ja asjaoludel KVTS § 10 lg 1 vastuolu Eesti Vabariigi põhiseadusega.**

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Teadmiseks: Kaitseministeerium (kantselei@kaitseministeerium.ee)